

Nr 328.

Av herr **Eriksson, Carl, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omläggning av skyddshemsverksamheten m. m.

I motion till årets riksdag har herr N. Brännström i Burträsk m. fl. Norrlandsrepresentanter hemställt, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 219 angående omläggning av skyddshemsverksamheten m. m. måtte besluta, att samma anordning beträffande inrättande av skilda skol- och yrkeshem på olika platser vidtages beträffande Norrland som i övriga delar av landet. I övrigt innehåller denna motion vissa förslag om, huru denna anordning praktiskt skall åvägbringas.

Ehuru undertecknade helst önska, att denna motion måtte av riksdagen bifallas, hava vi i den omnämnda kungl. propositionen funnit, att under förutsättning att ovan omnämnda motion avslås, så kvarstå vissa krav i Kungl. Maj:ts förslag, som synas oss icke vara rättvisa. På sidan 165 i den kungl. propositionen förklarar departementschefen kategoriskt, att han finner ej rimligt, att, såsom från något håll ifrågasatts, ersättning skall lämnas för hem, som avses för nedläggande.

I propositionen rörande förslag om engångskostnaderna vid statens inlösning av vissa skyddshem framhålles, att ägarna av de anstalter, som skola inlösas, skola erhålla i ersättning 50 procent av värdet å respektive skyddshems anstaltsbyggnader samt ett begränsat jordområde. Inlösningsbeloppet skall under två år sammanskjutas av samtliga landsting samt några städer med 700 kronor per år och elev efter genomsnittsbeläggningen under de sex sista åren. Landstingen och städer, som ej deltaga i landsting, undantagandes Stockholm och Göteborg, skola under åren 1938 och 1939 inbetala berörda avgifter till staten. Engångskostnader för uppförande eller inköp av anstaltsbyggnader vid de skyddshem, som skola nedläggas, hava emellertid blivit rätt höga. Det är ju uppenbart, att vid försäljning av nedlagda skyddshem kan man ej erhålla skälig ersättning. De nedlagda skyddshemmens huvudmän komma därvid att göra väsentliga ekonomiska förluster. Man må i detta sammanhang uppmärksamma, att skyddshem hava upprättats enligt föreskrifter i gällande lag.

Det föreslagna likvidationsförfarandet förefaller att vara synnerligen orättvist mellan å ena sidan de landsting, som nu skola erhålla en viss ersättning vid statens övertagande av deras anstaltsbyggnader, och å andra sidan de landsting, som ej skola få någon gottgörelse för sina nedlagda kostnader för upprättande av, som betonats, i lag föreskrivna skyddshem. Därtill kommer, att sist berörda landsting jämsides med övriga landsting, som få sina hem inlösta, skola deltaga i kostnaderna vid inlösning av skyddshem i andra län.

Det föreslagna likvidationsförfarandet anses också verka orättvist, vilket

flera landsting och länsstyrelser jämte en del andra myndigheter betonat. Redogörelsen för inkomna yttranden å sidorna 163 och 164 i den kungl. propositionen vittnar därom.

Ehuru myndigheternas välgrundade erinringar mot de skyddshemssakkunnigas förslag synas hava vållat departementschefen vissa betänkligheter, har han dock ansett sig föranlåten att godtaga de sakkunnigas förslag. Det kan väl dock ej förnekas, att ett rättvisare likvidationsförfarande, särskilt mot de huvudmän, vilkas skyddshem skola nedläggas, borde kunna åvägbringas. Då som av förslaget framgår de huvudmän, vars skyddshem bibehålles, skola erhålla i ersättning 50 procent av anstaltsbyggnadernas värde, borde åtminstone de landsting, vars skyddshem skola nedläggas, erhålla 25 procent av anstaltsbyggnadernas värde. Det vore visserligen en obetydlig ersättning men dock rättvisare än det av skyddshemssakkunniga och av departementschefen förordade förfarandet.

Vidare böra de i propositionen ganska vagt hållna bestämmelserna om statens övertagande av huvudmännens skyldigheter mot de befattningshavare, som vid samtliga skyddshem, som skola nedläggas, förlora sin anställning, tydligare markeras och omfatta all personal, även de lägre befattningshavarna, som ha en tjänstetid vid hemmen i fråga av minst 15 år. Staten bör vidtaga åtgärder till trygghet även av sådan personals framtid genom engångsbidrag eller genom förtidspensionering.

Under återopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att, därest riksdagen i huvudsak bifaller Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 219 angående omläggning av skyddshemsverksamheten m. m., riksdagen måtte besluta

dels sådan ändring av grunderna för inlösning av vissa skyddshem, att jämväl de landsting, vars skyddshem skola nedläggas, erhålla ersättning för nedlagda kostnader med belopp motsvarande 25 procent av respektive anstaltsbyggnaders uppskattade värde,

dels ock att staten måtte till alla delar åtaga sig huvudmännens förpliktelser gentemot all personal, även de lägre befattningshavarna, som minst 15 år haft anställning vid skyddshem, som skola nedläggas, därest berörda personal vid verksamhetens upphörande ej erhållit annan anställning.

Stockholm den 22 mars 1936.

Carl Eriksson.

P. Granath.

Per Andersson.